

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Tizennyolczadik évfolyam. IX. füzet. 1879. Szeptemberhó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Hold-utca, 21. szám, II. emelet.
A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

Az erdők az 1878-ik évi párisi kiállításon.

Irta : B e d ő A l b e r t.

(Folytatás és vége.)

Bár mennyire kényszerítsen is a tér és a tisztelt olvasók feltételezett türelme tárgyam összeszorítására, még sem tehetném hiba elkövetése nélkül, hogy Amerika igen számos fajjal bíró fáiról ne emlékezzem meg. Az angol gyarmatok és az Egyesült-Államok számos érdekes, előttünk európaiak előtt sok részben még nevérol sem ismert fát mutatnak be. Mind az Egyesült-Államok, mind az angol gyarmatok kiállításán meglátszott, hogy otthon a fák bő kincsével rendelkeznek s az erdőgazdaság culturalis teendőire még keveset gondoltak; a bemutatott tárgyak pedig minden gondos felállításuk mellett is mind tömegben, mind választékban mintegy magukon viselték annak kifejezését: itt vagyunk, mert annyi van belőlünk, hogy a világ minden részére eljuthatunk s becsünk és értékünk olyan, mely érdemessé tesz

arra, hogy máshová is elvigyenek. A csinos, könnyű és praktikus serénységgel kezelhető házi és gazdasági eszközök egész bő sora volt található. Itt azonban csak azon pár fanemre szoritkozom, mely az európai erdőknek nem alárendelt jelentőségű versenyt csinál s mely már annyira tért foglalt földrészünk nyugoti felén, hogy Angliából a svéd és norvég fát igen érzékenyen kiszorította s a német piacra utalta, a meny nyiben utóbbi 4—5 év óta a svéd és norvég kereskedők a szebb amerikai fától kényszerítve, főleg a német piacon tet tek eladást, melyet korább alig kerestek fel.

E fák elseje, a pinus ponderosa, (Var-Dougl. et Jeffrey; Pitch Pine, Yellow Pine) melyet nagyobb mértékben 1873-ban kezdtek importálni, már is nagy tért nyert sőt a butorokra is kezdik használni, ára előnyösen olesó, szine szép eleven sárgás, fája erős, súlyos és gazdag gyantatartalmu, hordképessége kitünő. A francia erdészeti pavillon nagy mértékben használta e fát; vagonokra, hajó- és hidépítésre alkalmazzák s több francia vasut már talpfára is használja, a kiállításban pedig angol és francia butorgyárosok egész szobafelszereléseket állítottak ki e fából, mely kellemes világos szine által tünt ki, sőt egy zongora is volt belőle készítve. Magassága sokszor eléri a 170—250 angol lábat és átmérője 6—10 láb.

A sárga fenyő az egyesült államok erdeiben és kiválóan Californiában tenyészik; hogy fogalmat nyujtsunk arról, mily óriás tömegben kerül már használat alá, elég legyen megemlitenünk azt, hogy a havrei kereskedelmi kamara számadata szerint Amerikából már 1874-ben ezen fából 7 millió köbméter került kivitelre, mely ha nem is jött mind Európába, de bizonyosan belőle sok. Egy köbméternek ára Havre-ben 75 frank.

A másik jelentékeny versenytárs, mely ugyan a kiállítá-

son kisebb mértékben volt látható, de a mely az ott jelen volt amerikai képviselők által mint olyan jeleztetett, mely nekünk nagy versenyt fog csinálni, az abies alba (White spruce) sokkal kisebb fa ugyan, mint az előbbi és vékony vöröslő fehères szinnel, mi az amerikai fák nagy részét jellegzi, alkalmas a vastagabb fát nem kívánó mindennemű építkezésre, gyorsan nő s Amerikában nagy mértékben használják mindenre.

Az abies douglasii Amerika legóriásabb fának egyike, mely a kiállításon 20—40 hüvelyk vastagságu rönkökben s egy 2 méternél nagyobb átmérőjű óriás törzskoronggal volt bemutatva. E korongon 566 évgyűrű volt megolvasható s így a törzs, melyről származott, Columbus felfedezése idejében legalább 180 éves lehetett; a korong teljesen ép volt s az évgyűrűk feltünően egyenletes növést bizonyítottak. E fát árbozfákra, tartógerendákra s hajóoldaldeszákra használják s nagy terjedettségénél fogva pedig jelentékeny exportra képes.

Kiváló kivitellel bír a hyccory vagy fehérdió (Carya alba) melynek könnyű, erős és a világos kórishez hasonló szép, hajlékony fája van s melyet a kocsigyárosok tartós, ruganyos természetéért igen kedvelnek. Törzse 80 láb magasra és 2 láb átmérőre nő.

Megemlítem még azt, hogy az őskincsekben gazdag Amerika nemcsak a fának ad concurrenst, hanem a cserkéregnek is és pedig közvetve már oly mértékben, hogy az oda átszállított sicilliai sumachot kiszorítja, a mennyiben a rhus tiphina leveleit és vékony ágait kezdik most nagyban gyűjteni s alkalmazni, mintán tett vizsgálatok szerint 28⁰/₀ tannintartalommal bírnak s métermázsája ott 10 frankon adható, míg a sicilliainak ára métermázsánként 25 frank.

Innen jön a canadai fenyőnek (Pinus canadensis) szintén cserzésre használt és a kereskedésben hemlock-nak nevezett

kérge is, melynek métermázsáját Amerikában ottani szavatosunk adatai szerint 12 frankért árulják.

Igaz, hogy a jelzett fák már is érezhető versenye nem tagadható s hogy az amerikai fakereskedők, miként a kiállításra is elküldött tömeges anyagok igazolták, nem restek az igyekezetben, hogy minél több fát hozzanak Európába; egy körülmény azonban, mely az ügynök egyébiránt leglényegesebb része, a mi segélyünkre van s ez a kérdésben forgó fáknak még eddig legalább következetesen fennállott magasabb ára, mely a mi fáink versenyét lehetlenné nem teszi, kivált ha vasutainknak valahára okszerű vitelbérei lesznek s a tengeren való átszállítás Trieszten és Fiumén át erősebb kifejlődésnek indulhatna.

Az angol kormány erdészeti kiállítása Ázsiából India faanyagjait mutatta be egy teljes törzsmetszet- és maggyűjteménnyel, s e mellett az ott elforduló összes erdei fák és növények fajainak egy Calcuttában megjelent Brandis ottani erdőigazgató által angol nyelven szerkesztett kimutatását.

Nemesak Amerikából s nemesak a fenyők, de Ázsiából is jön fa, mely a mi tölgyünknek csinál versenyt s ez a tékfa (*tectonia grandis*), mely hasonló a legjobb tölgyhöz és alkalmas mindarra mire a tölgy, s különösen a hajóépítészet kedvelt fája, ára azonban magas, mert Havreben köbmétere 250, egész 300 frank.

Az angolok a gépek nagy mesterei lévén, úgy hisszük, hogy nem alkalmatlan helyen teszszük, ha az erdészeti gépészetet illetőleg, az angol kiállítás körében emlékezünk meg, a mi annyival indokoltabban lehet helyén, mert az összes gépészeti kiállítások között a faanyagok feldolgozását teljesítő gépekben általában valami új nem volt található, s mert a megemlítésre méltóbb azon egyetlen gép, melyről itt megemlékezünk, éppen angol gyártmány, és pedig a nagyhirű Ransom

cezég által álló fák leejtésére szerkesztett gőzfűrészgép. A gép leírását mellőzhetjük itt, mert mint említők, azt hazánk számos lapja, köztük az „Erdészeti Lapok“ is ismertette, miért is csak azon kísérletről emlékezünk meg, mely e géppel Páris közelében múlt évi július 16-án a meudoni erdőben tartatott, de a mely a kísérletet vezető gépconstructor várakozását sem elégitette ki. A favágóknak kevés, vagy éppen semmi versenyt fog csak csinálhatni, mert jelentősége csak téres helyen és itt is csak oly erdőkben lehet, melyek fái oly távol állanak egymástól, hogy a fűrész közöttük könnyen hordozható; igaz, előnye az, hogy a fát közel a földhöz vágja le, de másfelől a vágó fűrészlap vízszintes állítása, mely a gép alá állítandó, faékek segélyével eszközölhető, valamint annak a megszorulás ellen való védeése és gyakori olajozása, továbbá a fűrészpornak ott észlelt nagy és kemény tömörülése a fogak között, mely egyébiránt elhárítható, a fűrészlap felmelegedése vágásközben, a víz megszerzése s a gép ingékonytsága az elérhető előnyt tetemesen csökkentő nehézséget okoznak s folytonos figyelmet és munkát igényelnek.

Olaszország erdei szintén részt vettek a kiállításban; azonban első tekintetre is látni lehetett, hogy benne oly országgal állunk szemközt, mely idegen fára van utalva, bár a déli részen vannak még rengetegei, melyekbe a jelen volt olasz szaktársunk nyilatkozata szerint csak akkor megy be az erdőfelügyelő, ha egy század bersaglieri katona környezi.

Az országban növény fák mintametszetekben és törzskorongokkal voltak képviselve, melyek nagy része a déli éghajlatnak megfelelően igen erős növekvést mutatott; azonban több volt köztük olyan is, melynek dús növényét a korhadás foltjai homályosíták el.

Fakiállításánál érdekesebb volt azon leírás, melyet a casentinói erdőkről adott, közölvén ebben az ott mivelt és

telepített fákra vonatkozó jegyzeteket, melyek rövidek ugyan, de mégis némi tájékozást nyújtanak azok természeti viszonyairól, kimutatván egyszersemind a tengerszin feletti természeti határokat. Ez ismertetésnek szaktekintetben való kiegészítésére szolgálhat a földmívelési igazgatóság által az Olaszországban mivelt mezei terményekről és fákról kiadott kathalogus, mely a fák közönséges és fajsulyáról szóló adatokat tartalmaz.

Olaszország is természetes piacaink egyike s azt hisszük, hogy a fenyőanyagok mellett nem lenne hálátlan munka a nálunk bővölkedő bükkfából odavaló exportra hivatott vékony deszkák kivitelének ügyét tanulmányozni. Már is szállítjuk tavolletti néven ez árut oda; de mint szakértő egyének utján tájékozódttunk, abból még többet is lehetne ott értékesíteni s kérdés, ha nem lehetne-e oda tüzifát is vinni. Hiszen ha a magyar és osztrák tengerpart karstszikláin nyomorgó cserjéket s azok kiásott gyökereit egész bárkák szállithatják a szemközt lévő olasz tengerpart lakosainak tüzelésre, azt kell hinnünk, hogy legalább a tengerhez közelebb lévő erdők-ből lehetne a jó tüzifával üzletet csinálni.

Egyébiránt a vékonyabb méretű négyszögben 8—15 cm-es és 3—5 méter hosszú bükk épületfának még Görögország s az ezzel szomszédos keleti tartományok felé is jelentékeny piac kinálkozik, mely annyival könnyebben lehet kereskedőink által felkarolható, mert ez anyagnak odavaló szállítása az utóbbi években tetteleg kezdetét is vette.

Spanyolország csak fában és illetőleg faminták és kiállítóinak számára küldött többet a kiállításra, mint Olaszország; azonban elsőséget nyerhet e fölött annyiban, mert láthatóvá tette, hogy fában még gazdag vidékekkel bir, melyeket több helyt francia tőkepénzesek vettek át kihasználásra.

Kiállításáról nem érdektelen feljegyezni, hogy egyes pro-

vinciái s városai külön-külön gyűjteményeket állítottak ki a határukban tenyésző fanemekből, melyeknek százakra menő változatai nem érdektelen látványt nyújtottak, ha bár szak tekintetben nem sok jelentőséggel is bírnak.

A dugasztölgy és dugóipar természetesen Spanyolországból is be volt mutatva és ez ott igen fontos ipar, különösen Catalonia-tartományra nézve, melynek dugasza, a spanyol szakértők állítása szerint, a világ legjobb dugasza s leginkább lenne alkalmas az Európából Amerikába történő biztos borszállításra. Annyi igaz, hogy a mit ebből a dugaszból láttunk, az nemcsak kívülről volt sima és compact, de kettémetszés után is olyan volt. E jó tulajdonának azonban, mint egy spanyol előkelő ur nekünk elbeszélé, azon sajnos következménye lett a cataloniai erdőbirtokosokra, hogy az andalusiaiak annak czime alatt, hogy a becses tölgyfaerdők kipusztulásától félfelni, azt vitték ki a parlamentben, hogy Cataloniából dugaszt kidolgozott állapotban nem szabad exportálni, a mi természetesen az erre rendelkezésre álló andalusiai dugasznak s illetőleg erdőbirtokosoknak sokkal kedvezőbb keletet biztosít.

A világ többi országai legnagyobb részben kivéve Németországot szintén képviselve voltak kisebb nagyobb fagyűjteményekkel; ezek közül azonban igen soknál még a kiállított fák botanicus neve sem volt megtudható, szak tekintetben azonban azon meggyőződést kelthették fel, hogy általában a műasztalosok számára és műtárgyakra alkalmas kemény és szép színű fák a tengeren tuli országokban és szigeteken bőven előfordulnak s a világpiacznak ebbeli szükséglete aligha talál valaha hiányra.

Az előadottak után méltán fejezhetik ki t. szaktársaim azon kérdést, hogy mit mondok már hazánk erdészeti kiállí-

tásáról, mely nekünk édes gyermekünk s melylyel éppen azért mostohán bánnunk nem szabad. És én megvallom, hogy legkisebb részben sem lehetne kedvem e tárgynak bármily részletes módon való ismertetésébe bocsátkoznom; azonban, azt hiszem, hogy t. olvasóimnak e részben már a kiállítás ideje alatt és ezt követőleg szerzett tájékozása alapján mellőzhetem itt az egyes kiállítási tárgyak jellegezésébe való ereszkedést és pedig annyival inkább, mert erdészeti kiállításunk ismertetéséről ugy s volt már több helyt elég részletes tudósítás olvasható.

Legyen azért elég ez alkalommal annyi, hogy azon kedvező nyilatkozatokat, melyeket a magyar erdészeti kiállításról szóval és nyilvánosan mások elmondottak, a magam részéről a nélkül, hogy hibát követnék el, bizonyíthatom. Kiállításunk rendszeres és egyöntetű kerek egészset képezett s tiszteletre méltóan állhatta meg helyét a mivelt népek erdészeti kiállítása közt. A földből kelő kis facsemetétől kezdve a legtökélyesb és szebb parkettábláig és hajóféig minden és minden hazai fanem kitűnő példányokban volt képviselve. A tudományos tért illetve szakirodalmunkat, mely igen kedvező elismerésben részesült, az országos erdészeti egyesület mutatta be, mint szintén a közalapítványi erdőkről adott ismertetést a közoktatási ministerium; végül pedig a m. k. pénzügyministerium által „az államerdők gazdasági és kereskedelmi leírása“ czim alatt állítottatott ki azon munka, melynek szerkesztője ez igénytelen sorok írója. A mi pedig elhelyezését és berendezését illeti, e tekintetben a m. k. kormánybiztosságot s a különösen ott megbízva volt erdészeti felügyelő tagokat teljes elismerés illet meg.

Hogy a magyar erdészeti kiállítás sikerült voltáról tett állítások nem tulzók, azt eléggé fényesen igazolja a nemzetközi bíráló bizottság tagjainak ítélete, melynek hozatalánál a 14 bíráló között 13 idegennel szemben csak 1 magyar állott.

És itt azt hisszük, hogy a kiállítóknak oda ítélt jutalmakról nem lesz érdektelen a következő rövid statisztikai adatokkal szolgálni. A kiállítók összes száma volt kerek számban 1000; ebből a magyar kiállítók száma 28. Aranyérem adatott összesen 39; ebből nyert Magyarország 7-et, Ausztria 6-ot, Anglia 3-at, Franciaország 15-öt, az Egyesült-Államok 2-öt, a francia gyarmatok és Algir 5-öt, Olaszhon 1-et.

Ezek szerint a Magyarország részéről nyert jutalmak számát arányba állítva a résztvett magyar kiállítók számával, bizony lehet mondani, hogy az összes kiállító országok között hasonlóan kedvező sikert egy sem vívott ki s hogy ez eredmény annál teljesebb, minél inkább talál megfontolásra azon körülmény, hogy a fapiacson leghatalmasabb két versenytársunk Svéd- és Oroszország annyira le lettek győzve, hogy a miénknél sokkal több kiállítóik összes számára sem jutott egy aranyérem se.

Az egyes országok kiállítási tárgyairól történt megemlékezésemmél jeleztem azon tárgyakat, melyek hazai erdőgazdaságunk szempontjából figyelemre érdemesek s így még csak azon óhajtásnak adhatok kifejezést, vajha csakugyan minél többen fordítanának is figyelmet az ország legbiztosabb jövedelmét nyújtó birtokára, az erdőkre s a költséget és fáradságot a jelzett irányokban való javításra az állam és magán erdőbirtokosok egyaránt ne sajnálnák.

A mit még ezentul mondani akarok, nem csupán azért mondom, hogy ismertetésemnek kerekébb befejezést adjak, de elmondom azért, mert a kiállításon teljesített bírálati munkálataim és tanulmányaim alatt még erősebben érlelődtek bennem s mert meggyőződésem, hogy erdeink érdekében s országos és nemzeti jóllétünk biztosítása tekintetében mulhatlanul szükségesek. Gondolatomnak és munkásságomnak soha

meg nem szünő tárgya az erdő s hazám erdészetének jövője, s az is, a mit mondani akarok, épen az erdővel való szünet nélküli foglalkozás közt érett meg fejemben.

Hitem az, és a jövő kétség nélkül igazolni fogja, hogy Magyarország anyagi jóléte emelkedhetésének egyik legbiztosabb zálogát az erdők képezik; mert ezek kevesebb idegen tőkét és kevesebb munkáskezet igényelnek, mint a gazdaság és más iparág, s termésök is legkevésbé van az időjárás szeszélyétől függővé téve. Mindez pedig Magyarország közgazdasági életében sokkal nagyobb fontossággal bír, mint bárhol máshelyt!

Legyenek bár Magyarországnak kiapadhatlan köszönbánnyái s a bel- és külföldi köszén szoritsa bármely mértékben le a fát a hazai fogyasztás teréről s használjon idehaza az építészet és az ipar minden neme vasat és bármi más pótszert a fa mellőzésére, mégis biztosnak tekinthető az, hogy gondos közgazdasági politika, az európai fapiaczok előre számított megfigyelése s erdőgazdasági ügyeinknek oktató és tapintatos vezetése mindig fogják biztosíthatni erdeink termésének értékesítését.

Az állam minden uton és módon s észszerű felhasználás mellett, áldozatot sem kímélve, mozdítsa elő az erdőnevelést s a most jövedelmet nem adó kopár területek beerdősítését, a minek az a jó haszna is van, hogy éghajlatunk szélsőségekre hajlandó kicsapongásait segít mérsékelni s ez által a földmivelés és ipar többi ágainak tesz kiszámíthatlanul hasznos szolgálatot. Nem kell ide oly áldozat, mely haszontalanul nyel el rengeteg összegeket, mert hiszen az okos gazda kevés pénzzel is tud gazdálkodni; de kell némi kis jó akarat s az, hogy testtel és lélekkel álljon dologhoz az, a kit ez illet.

A magyar erdőknek a külkereskedelmet közvetítő szállítási eszközei nem hiányoznak; de hiányzik ezeknél s illető-

leg az ezeket bíró társulatoknál a komoly akarat és törekvés arra, hogy az erdőből jövő anyagoknak, fának, szénnek és kéregnek a külforgalomhoz szükséges legolcsóbb szállítást megadják. Ha tehetünk is e részben az erdőknek tett szolgálatért elismerő kivételt a m. kir. államvasutak iránt, ez csak annak kimondására ösztönöz, hogy Magyarország külkereskedelmi érdeke az ennél nagy jövővel bíró faanyagokat illetőleg is azt teszi szükségessé, hogy a magyar vasutak üzleti ügyeinek vezetése minél nagyobb mérvben vétessék az állam kezébe, vagy érvényesíttessék azoknál az állami befolyás oly mértékben, mely lehetővé tegye, hogy az osztrák vasutaknak és a nagy forgalommal bíró triesti kikötőnek különben sem könnyű használatára utalt terményeink szűkkeblü magán érdekek kielégítése végett a fogyasztó piacokról legalább itthon tett és megszüntethető akadályok miatt ne szoruljanak le.

Nem szabad türni azt, hogy a faanyagok vasuti szállítási díjait a legtöbbször egyesek által uralt magán vasuttársulatok a szerint szabják meg, a mint jó vagy rossz kedvök, avagy szűkkeblü magánérdekök hozza magával, mert a társulati jog ezt ily mértékben nem biztosíthatja részökre és legalább addig nem, míg az állami kamatgarantiát igénybe veszik.

A faanyagok szállításánál jelenleg fennálló és nemcsak következményeiben helytelen, de magában véve is igazságtalan refectia-rendszert meg kell szüntetni s az anyagok természete által feltételezett mérsékelt szállítási díjakat alkalmazni, még pedig olyanokat, melyek nem teszik lehetővé azt, hogy addig, míg a külföld fapiacza által elbirható bármily nagy tömegre menő anyagot szállíthatnánk a külföldre, addig idehaza a vasuton behozott stiriai fa a dunántúli, a galicziai pedig a tiszamenti vidékről szorítja le a hazai terményeket.

A faanyagok vasuti szállítási díjainak megszabásánál kormányunknak általában a következők követését ajánljuk :

a) refactiák csak előre meghatározott tömegre és ezzel arányban álló kilométer távolságra legyenek adhatók és a díjak szabályszerűleg köztudomásra hozassanak;

b) a vaspályáknál, értve az osztrák vonalakat is, egyenlő egységi szállítási díjak alkalmaztassanak;

c) a tüzifa szállításánál általában olyan kedvezmények adassanak, mint a kőszénél.

Álltassék az erdőakademián egy külön erdővegytani tanszék, melynek tanára kizárólag az erdészetet illető kérdésekkel foglalkozzék s melynek vezetője a magán tevékenység útján nem prosperálható s ezért az állam részéről megindítandó erdészeti kísérletügy vezetését vigye, hogy nemcsak a tudomány, de főleg a gyakorlati gazdálkodás öntudatos fejlesztésére szükséges azon szakmunkák teljesíttessenek, melyeket mi helyettünk és a mi részünkre senki sem teljesíthet, s melyekre szükségünk van, hogy erdeink organicus természetét megismerhessük.

Álltassék a budapesti m. kir. tudomány-egyetemen is az erdészetnek egy külön tanszék, melyet az országos erdészeti-egyesület már régebben is kérelmezett, hogy ennek útján az egyetemet látogató jövendőbeli magyar földbirtokosoknak s a közigazgatás vezetésére nevelt ifjaknak az erdők becséről s azokban folytatandó gazdálkodás természetének alapelveiről helyes fogalmak és ismeretek adassanak, mire anyagi jólétünk biztosítása érdekében, mint magán- és nemzet-gazdaságunk egyetemeres gyökeres javulhatásának egyik igen lényeges eszközére szükségünk van.

Az erdőbirtokosok a jelennek általuk elvett jövedelméből adjanak a jövőnek is úgy, mint Haynald érsek fordítja erdeje jövedelmének bizonyos részét erdősítésekre. Az erdészek pedig leljék becsvágyuk kielégítését abban, hogy az elpusztult, vagy

általuk elhasznált erdők helyett, ha azok talaja feltétlenül csak az erdőmivelésre alkalmas, új erdőket neveljenek.

Fordítsanak erdészeink és erdőbirtokosaink a kocsános és fürtös tölgy, a lucz-, jegenye- és a talajra meg égaljra különben nem épen igénytelen vörösfenyő tenyésztésére is szorgos gondot és lankadatlan buzgalmat, mert ezek azon fák, melyek terményei a külföldi piacokon, nyugoton, délen és keleten s Észak-Németthonban is biztos fogyasztókra számíthatnak.

Az erdők közelében vagy belsejében megtelepíthető s kezdetben bár mily szerénynek ígérkező fafogyasztó iparvállalatoknak ahoz értők által való megtelepítéséhez nyujtassék minden részről a lehető legkiterjedtebb támogatás és könnyítés.

Kövessék a magyar földbirtokosok ott, a hol csak lehet és érdekeik veszélyeztetése nélkül tehetik, a fának tövön vagy helyt az erdőben való eladását s az ipar körébe vágó tevékenységet bizzák az annak terén könnyebben mozgó s igényeit jobban ismerő kereskedők kezére, minék még azon haszna is lesz, hogy az erdőt illető tevékenységük eredménye nem oszlik meg, hanem egész teljességében marad az erdőmivelés javára.

Részesíttessenek az erdőgazdaság terén kiváló elismerésre méltóan működő erdészek s a gazdaság teendőiben és az erdők védelmében fáradságos részt viselő erdőőrök a hasznos munkálkodásban való minél nagyobb serkentés céljából mind az erkölcsi, mind az anyagi jutalom illendő javaiban; mert az emberi természet indokolttá teszi ezt s a becsületes munka méltányos elismerése az újabb buzgalom legbiztosabb emeltyűje.

Ne keressük távolabb álló, eddig ismeretlen és ezért kétes eredményű intézményekben jóllétünk emelésének eszközeit, hanem becsüljük meg a közel álló s célunk elérésére még ma elegendő anyaggal bíró erdőket, melyek egyszerű alakban megjelenő kincseit eddig oly kevésbé méltányoltuk.

Ezek azok, melyek hazai erdőgazdaságunk okszerű fejlődésének s mint fennebb is jelzém, erdeink jövedelmezőségének biztosítása végett, elutasíthatlanná vált követelmények gyanánt lépnek előnkbe, melyek teljesítésétől, vagy netaláni vétkes elmulasztásától függend az, hogy a magyar állam 15.9 millió hold erdejének fatermése után megkapja-e, vagy elveszítse-e azon tekintélyes milliókra menő biztos pénzjövedelmet, melyet itthon és a külföldnek favásárlásra utalt országaitól nyerhet.

A sors, vagy ha szabad e helyesebb kifejezéssel élnem, saját hibánk az anyagi erejében különben még ma is elég gazdag Magyarországot az állami kormányzat terén elkövetett sajnos tévedésekkel oda juttatta, hogy ma már szokássá, hogy ne mondjam mellőzhetlenné vált mindent, miről szó van, a ránk nehezedett pénzügyi bajok kérdésével kapcsolatba hozni. Ugyanezért az uralkodó áramlat nyomása alatt én is kénytelen vagyok kifejezést adni annak, hogy mind az, minek létesítését ajánlám, az állami közpénztár segélyét oly kevésbé szükségli és veheti igénybe, hogy az épen nem keresztelhető valami momentuozus beruházási költségnek, hanem azon nagy és legalább is 4—500 millió tőkét képviselő erdőbirtok értékéhez képest, melynek javára szolgáland s azon gazdag gyümölcsözéshez képest, melynek alapját megveti, csupán kegyelemfillérnek tekintendő, mert elvégre nem több 15—20 ezer forintnyi kiadásnál oly culturalis és anyagi czélből, melynek teljesítését csak egy máról holnapra élni kívánó s a fokozatos megsemmisülésre öngyilkos-kézzel gazdálkodó nemzet tagadhatja meg. Nem kellene ezzel új költségeket sem szaporítani, mert igen számos még azon teljesen nélkülözhető kiadások sora, melyek a régen hangoztatott megtakarítások rovatára tartoznak s melyek fedezését, valamint eddig, ugy ezután sem fogja kivánni sem a közérdek, sem a nemzet jövőjének és anyagi éltető forrásának biztosítása.

A magyar földbirtokos-osztálynak igen nagy része csupán az erdőnek köszönheti, hogy az anyagi végromlás veszélyétől megmenekült s ha őszinte akar lenni, azt is bevallhatja, hogy a szükségből ma is legtöbbször az erdő szabadítja ki.

Elfeledheti-e tehát továbbra is az erdők iránti kötelezettségét a nélkül, hogy a fát önmaga alatt ne vágná le? Mi bizunk még abban, hogy erdészeinek szavát megérti s általános lesz e hazában az erdők iránti tisztelet, mert ezek aránylag legkevesebb költséggel, legkisebb fáradtsággal és legbiztosabb jövedelemmel képesek a rájuk fordított gondot visszafizetni.

Most pedig köszönetet mondva a szíves türelemért, melyben t. olvasóim részéről igénytelen leírásom részesült, azon kéréssel zárom be soraimat, hogy erdészeti ügyünknek tisztelt barátai és szaktársaim kegyeskedjenek azon eszméket, melyeket legbensőbb meggyőződésem alapján ajánlék, magukévá tenni s minden helyt, hol erre alkalmuk nyílik és minden komolyan gondolkozó honfitársaiknál oda hatni, hogy azok teljesüljenek a nehéz sorssal küzdő Magyarország javára s a nép állandó jóllétének egyik legbiztosabb forrását képező, de eddig folytonos mellőzésben részesült erdőgazdaságunk felvirágzására.

Bajorhoni jegyzetek a vörösfenyő tenyészetéről.

A veresfenyő (*Larix europaea* D. C.) érdekes egy fanem! Feltűnő már azon sajátsága által, miszerint — egyedül a nálunk honos tűlevelű fanemek közt — tüit ősszel elhullatva, minden mez nélkül huzza ki a telet, mely bizony elég zord tulajdonképi hazájában: az Alpok, Kárpátok s az Észak-Morva hegység felsőbb régióiban, s laktársa, a lúczfenyő, ugyancsak tömött bundába burkolja magát a hideg ellen. Világosság iránti nagy igénye, mely elsővé teszi a fanemek e tekintetben felállított sorozatában; rendkívül gyors növése, és